

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT. 24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89
E-mail: sekretariat@cbos.pl

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

BS/64/2003

KOLEJNY SPADEK NOTOWAŃ RZĄDU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2003

Kwiecień przyniósł kolejny - tym razem bardzo silny - spadek notowań rządu oraz premiera¹. Obecne oceny gabinetu Leszka Millera są najgorsze od początku jego istnienia i niemal we wszystkich wymiarach okazują się bardzo zbliżone do tych, jakie pod koniec swojej kadencji uzyskiwał najgorzej dotąd oceniany w historii III RP rząd Jerzego Buzka.

POPARCIE DLA RZĄDU

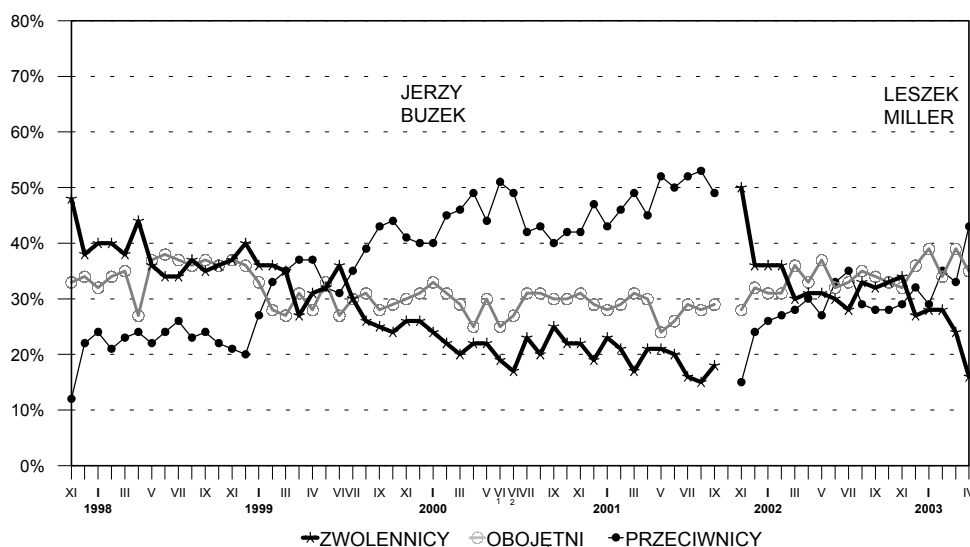
Do zwolenników rządu Leszka Millera zalicza się obecnie zaledwie 16% ankietowanych (o 8 punktów mniej niż przed miesiącem). Prawie trzykrotnie więcej osób uważa się za jego przeciwników (43% - od marca ich liczba wzrosła aż o 10 punktów). Tak nikłego poparcia rząd Leszka Millera nie miał od czasu jego powołania. Poziom aprobaty obecnego gabinetu na tle wszystkich dotychczasowych jest też wyjątkowo niski - równie niewielkie poparcie miał jedynie rząd Jerzego Buzka w ostatnich miesiącach sprawowania władzy. Trzeba jednak zastrzec, że poprzedni gabinet miał wówczas więcej zadeklarowanych przeciwników niż obecna ekipa rządowa. W stosunku do rządu Leszka Millera relatywnie większa grupa badanych deklaruje obojętność (35%).

Tabela 1

Stosunek do rządu	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2002									2003			
	w procentach												
Zwolennicy	31	31	30	28	33	32	33	34	27	28	28	24	16
Przeciwnicy	30	27	33	35	29	28	28	29	32	29	35	33	43
Obojętni	33	37	32	33	35	34	33	32	36	39	34	39	35
Trudno powiedzieć	7	5	6	5	4	6	6	6	5	4	4	4	6

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (155) przeprowadzono w dniach 4-7 kwietnia 2003 roku na liczącej 1229 osób reprezentatywnej próbie losowo-adresowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. STOSUNEK DO RZĄDU

Pominięto „trudno powiedzieć”

W elektoratach partyjnych zwolennikami rządu są w większości jedynie potencjalni wyborcy SLD - prawie dwie trzecie spośród nich (63%) popiera obecny gabinet. W porównaniu z ubiegłym miesiącem poziom tego poparcia wyraźnie jednak zmalał - w marcu do zwolenników rządu Leszka Milllera zaliczało się 77% badanych gotowych głosować na SLD².

Tabela 2

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Stosunek do rządu			
	zwolennicy	obojętni	przeciwnicy	Trudno powiedzieć
	w procentach			
SLD	63	20	12	5
PSL	18	35	45	1
PiS	18	13	68	0
LPR	14	42	44	0
Samoobrona	10	32	56	2
PO	8	24	65	3
Niezdecydowani	16	32	44	8
Niezamierzający głosować	9	42	42	7

² Por. komunikat CBOS „Dalsze pogorszenie notowań rządu i premiera”, marzec 2003.

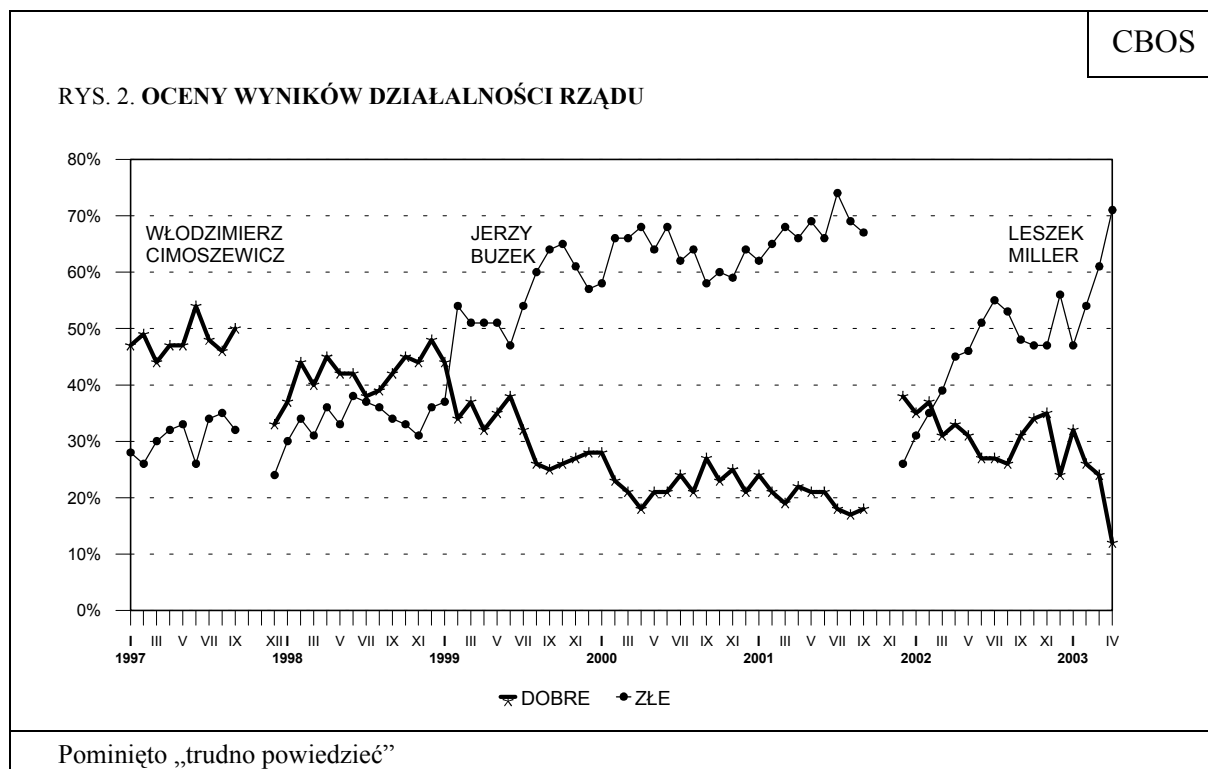
Spośród sympatyków ugrupowań opozycyjnych trochę lepszy niż inni stosunek do rządu nadal mają potencjalni wyborcy niedawnego koalicjanta - PSL, niemniej jednak i wśród nich dominują przeciwnicy gabinetu Leszka Millera. Negatywne nastawienie wobec rządu najczęstsze jest w elektoratach PiS oraz PO - po dwie trzecie respondentów deklarujących poparcie dla tych ugrupowań zalicza się do przeciwników obecnego rządu.

OCENA DZIAŁALNOŚCI RZĄDU

Już trzeci miesiąc z rządu zdecydowanie pogarszają się oceny działalności gabinetu Leszka Millera. Wyniki jego pracy od początku urzędowania pozytywnie ocenia zaledwie 12% ankietowanych (o połowę mniej niż w marcu), natomiast negatywnie - aż 71% (o 10 punktów więcej niż przed miesiącem). Równie niekorzystnych recenzji nie miał dotąd żaden z poprzednich gabinetów. Warto zauważyć, że tempo pogarszania się notowań rządu Leszka Millera jest wyjątkowe - od stycznia tego roku o 20 punktów zmalał odsetek opinii pozytywnych, jednocześnie zaś aż o 24 punkty wzrosła liczba negatywnych. Nawet oceny wyników działalności rządu Jerzego Buzka nie obniżały się w takim tempie i takiej skali.

Tabela 3

Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Leszka Millera od czasu objęcia przezeń władzy?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2002									2003			
	w procentach												
Dobrze	33	31	27	27	26	31	34	35	24	32	26	24	12
Źle	45	46	51	56	53	48	47	47	56	47	54	61	71
Trudno powiedzieć	23	23	22	17	21	21	19	18	20	21	20	15	16

Oceny działalności rządu trudno uznać za jednoznacznie pozytywne nawet wśród wyborców SLD - tylko nieco większy ich odsetek uważa, że bilans rządów Leszka Millera jest dodatni, niż ocenia go negatywnie. W elektoratach pozostałych ugrupowań, a także wśród osób niemających sprecyzowanych sympatii politycznych zdecydowana większość uważa, że wyniki działalności rządu są niezadowolające. Stosunkowo najkrytyczniej dorobek rządu oceniają sympatycy Samoobrony i PiS.

Tabela 4

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Oceny wyników działalności rządu		
	dobrze	złe	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	45	42	13
PSL	21	71	8
PO	4	85	11
PiS	5	88	7
Samoobrona	7	89	4
LPR	11	87	2
Niezdecydowani	10	68	22
Niezamierzający głosować	8	71	21

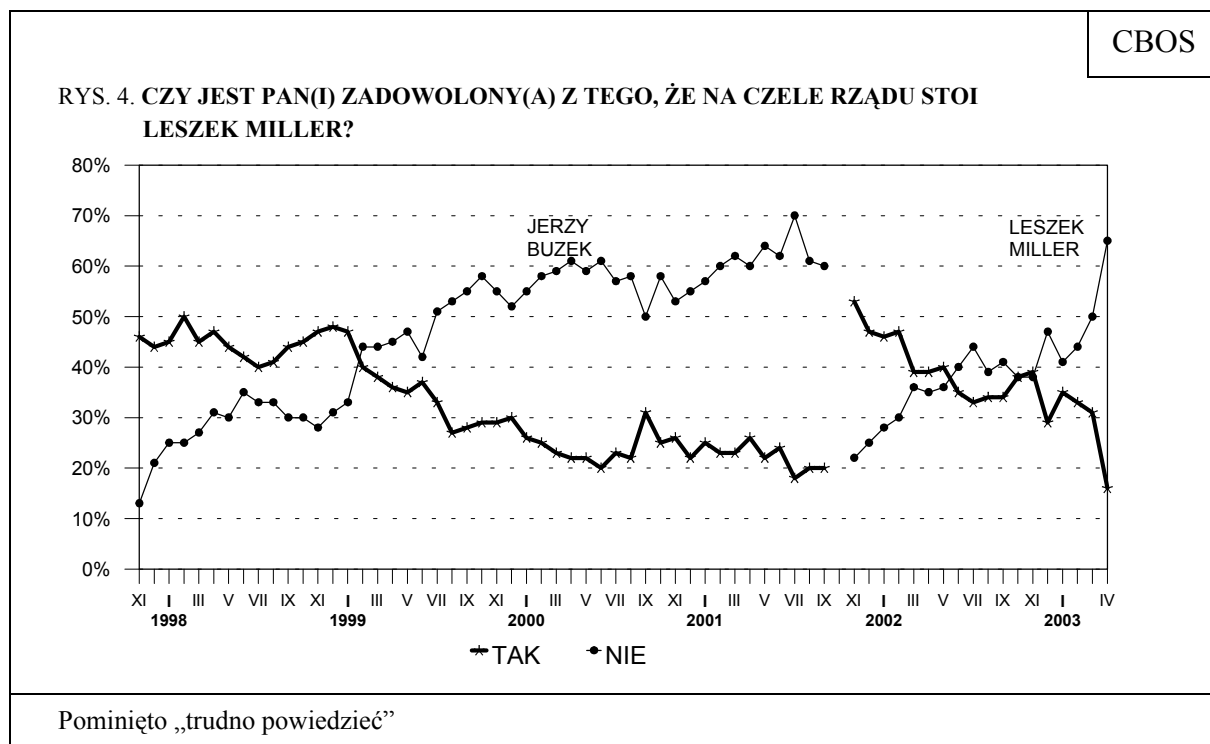
AKCEPTACJA PREMIERA

Jeszcze więcej niż rząd stracił w ocenie Polaków premier Leszek Miller. Obecnie tylko 16% ankietowanych (od marca spadek aż o 15 punktów) deklaruje zadowolenie z tego, że stoi on na czele Rady Ministrów, natomiast aż 65% (wzrost o 15 punktów) wyraża dezaprobatę. Są to zdecydowanie najgorsze notowania Leszka Millera na stanowisku szefa rządu.

Z dotychczasowych premierów III RP równie niewielkie poparcie miał jedynie Jerzy Buzek w ostatnim okresie pełnienia tej funkcji - w lipcu 2001 roku. Wówczas 18% ankietowanych deklaroowało zadowolenie z jego osoby, jednak nieco więcej było przeciwników poprzedniego premiera (70%). Również w tym przypadku warto zauważyć, że Jerzy Buzek tracił poparcie społeczne stopniowo. Największe pogorszenie jego notowań miało miejsce pod koniec roku 1998 i na początku 1999, kiedy to w ciągu pięciu miesięcy (od listopada do marca) odsetek przeciwników Jerzego Buzka wzrósł o 16 punktów. Tymczasem liczba negatywnych ocen Leszka Millera jako premiera wzrosła w ciągu czterech miesięcy (od stycznia do kwietnia) aż o 24 punkty.

Tabela 6

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?	Wskazania respondentów według terminów badań												
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV
	2002									2003			
	w procentach												
Tak	39	40	35	33	34	34	38	39	29	35	33	31	16
Nie	35	36	40	44	39	41	38	38	47	41	44	50	65
Trudno powiedzieć	26	24	25	23	27	25	24	23	24	24	23	19	19

Podobnie jak w ubiegłym miesiącu premier Leszek Miller może liczyć głównie na poparcie zwolenników SLD, jednak nawet wśród nich poziom akceptacji osoby premiera wyraźnie się obniżył. Obecnie zadowolenie z faktu kierowania rządem koalicji SLD-UP przez Leszka Millera deklaruje ponad połowa potencjalnych wyborców SLD (54%) - o 25 punktów mniej niż w marcu, kiedy to popierało go 79% sympatyków tej partii.

Tabela 7

Potencjalne elektoraty ugrupowań politycznych	Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
SLD	54	33	12
PSL	21	67	12
PO	5	87	8
PiS	8	86	6
Samoobrona	14	74	12
LPR	14	83	4
Niezdecydowani	16	62	22
Niezamierzający głosować	10	65	25

Wśród wyborców pozostałych ugrupowań i tak wyraźne niezadowolenie z tego, że Leszek Miller stoi na czele rządu, w większości przypadków jeszcze wzrosło. Odsetek niezadowolonych zwiększył się w elektoracie PSL o 13 punktów, a wśród zwolenników PO i PiS odpowiednio o 20 punktów i 15 punktów. W zasadzie bez zmian pozostały oceny szefa rządu w elektoratach LPR i Samoobrony, w których miesiąc temu niezadowolenie z osoby premiera było największe.

Obecne notowania gabinetu Leszka Millera są najgorsze od czasu jego powołania i niemal we wszystkich wymiarach okazują się zbliżone do tych, jakie pod koniec swojej kadencji uzyskiwał najgorzej dotąd oceniany w historii III RP rząd Jerzego Buzka. Obserwowany od kilku miesięcy spadek poparcia dla gabinetu Leszka Millera w kwietniu okazał się wyjątkowo duży. Tak wyraźny wzrost dezaprobaty rządu, przy braku jakichś spektakularnych jego potknięć, może świadczyć o tym, że pogorszenie notowań nie wynika wyłącznie z oceny stanu gospodarki i kiepskich efektów pracy rządu, ale w części ma także podłoże polityczne. Można sądzić, że wszystkie wydarzenia polityczne ostatnich miesięcy - zarówno rozpad koalicji SLD-UP-PSL, niewyjaśniona rola premiera w tzw. sprawie Rywina, krytykowane w mediach i często niezrozumiałe dla społeczeństwa decyzje personalne premiera, jak też prowadzone publicznie polemiki między prezydentem a szefem rządu - obciążąły w opinii Polaków konto premiera Leszka Millera i jego gabinetu. Pozytywne opinie o rządzie przeważają jedynie w elektoracie SLD. Mimo że sympatycy tej partii nadal w większości popierają obecną Radę Ministrów i jej szefa, jednak w tym miesiącu właśnie wśród potencjalnych wyborców SLD poparcie dla Leszka Millera jako premiera obniżyło się najwyraźniej.

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Stosunek do rządu

(%)

	Zwolennicy	Przeciwnicy	Obojętni	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	43	35	6	1228
Płeć					
Mężczyźni	18	45	33	4	587
Kobiety	14	42	36	7	641
Wiek					
18-24 lat	13	38	43	7	190
25-34	12	45	40	3	222
35-44	15	49	32	4	211
45-54	17	45	33	5	272
55-64	23	43	30	4	143
65 lat i więcej	19	39	32	11	191
Miejsce zamieszkania					
Wies	15	39	40	6	447
Miasto do 20 tys.	15	38	37	11	148
20-100 tys.	15	46	33	6	235
101-500 tys.	21	44	31	3	240
501 tys. i więcej mieszk.	15	57	26	2	159
Wykształcenie					
Podstawowe	11	39	40	10	324
Zasadnicze zawodowe	16	44	36	4	318
Średnie	17	44	34	4	462
Wysze	25	51	21	3	123
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	22	57	18	3	71
Prac.umysł.niż.szczebła	16	45	34	5	116
Pracownicy fiz.- umysł.	20	44	32	5	92
Robotnicy wykwalifikowani	17	47	35	2	108
Robotnicy niewykwalifik.	15	34	49	2	46
Rolnicy	4	55	36	4	53
Pracujący na własny rach.	18	52	27	3	50
Bierni zawodowo					
Renciści	16	38	39	7	113
Emeryci	19	38	35	8	233
Uczniowie i studenci	12	42	40	6	118
Bezrobotni	9	47	39	6	162
Gospodynie domowe i inni	28	33	29	10	64
Pracuje w:					
inst. państw., publicznej	17	42	37	3	190
społce właścicieli	21	55	21	4	99
prywatnych i państwa	17	44	35	4	191
sekt. pryw. poza rolnict.	6	49	41	4	59
prywatnym gosp. rolnym					
Dochody na jedną osobę					
Do 299 zł	10	43	41	6	194
300-399	5	44	47	4	104
400-599	16	44	36	4	202
600-800	24	44	28	4	179
Powyżej 800 zł	27	42	29	2	158
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	49	37	4	420
Średnie	16	43	34	7	550
Dobre	26	35	34	5	258
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	10	52	27	12	77
Raz w tygodniu	15	41	37	6	650
1-2 razy w miesiącu	20	38	38	4	144
Kilka razy w roku	13	49	33	4	219
W ogóle nie uczestniczy	25	45	27	3	136
Poglądy polityczne					
Lewica	40	31	26	3	266
Centrum	11	42	44	2	351
Prawica	10	65	23	2	278
Trudno powiedzieć	8	36	42	14	334

Tabela 2. Jak by Pan(i) ocenił(a) wyniki działalności rządu premiera Leszka Millera od czasu objęcia przezeń władzy? (%)

	Dobrze	Źle	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	12	71	16	1228
Płeć				
Mężczyźni	14	74	12	587
Kobiety	10	69	20	641
Wiek				
18-24 lat	16	62	22	190
25-34	7	74	19	222
35-44	12	76	12	211
45-54	10	78	12	272
55-64	14	72	14	143
65 lat i więcej	17	62	21	191
Miejsce zamieszkania				
Wies	10	72	18	447
Miasto do 20 tys.	7	63	30	148
20-100 tys.	12	74	14	235
101-500 tys.	19	72	9	240
501 tys. i więcej mieszk.	12	74	13	159
Wykształcenie				
Podstawowe	11	65	24	324
Zasadnicze zawodowe	14	72	14	318
Średnie	11	74	15	462
Wyższe	14	79	7	123
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	13	85	3	71
Prac.umysł.niż.szczebła	7	78	15	116
Pracownicy fiz.-umysł.	11	69	20	92
Robotnicy wykwalifikowani	6	82	12	108
Robotnicy niewykwalifik.	13	61	26	46
Rolnicy	1	86	13	53
Pracujący na własny rach.	20	69	10	50
Bierni zawodowo				
Rencisci	15	67	18	113
Emeryci	17	67	16	233
Uczniowie i studenci	16	67	18	118
Bezrobotni	8	73	19	162
Gospodynie domowe i inni	16	58	26	64
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	11	79	10	190
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	8	75	17	99
sekt. pryw. poza rolnict.	11	72	17	191
prywatnym gosp. rolnym	1	87	12	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	8	74	18	194
300-399	11	79	10	104
400-599	12	76	12	202
600-800	16	74	10	179
Powżej 800 zł	16	72	11	158
Ocena własnych war. mater.				
Źle	9	75	16	420
Średnie	11	72	17	550
Dobre	20	65	15	258
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	10	67	23	77
Raz w tygodniu	11	73	16	650
1-2 razy w miesiącu	14	68	18	144
Kilka razy w roku	13	72	15	219
W ogóle nie uczestniczy	19	67	14	136
Poglądy polityczne				
Lewica	26	64	10	266
Centrum	9	77	14	351
Prawica	7	87	6	278
Trudno powiedzieć	9	59	32	334

Tabela 3. Czy, Pana(i) zdaniem, polityka obecnego rządu stwarza szansę poprawy sytuacji gospodarczej?

(%)

	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	14	72	14	1226
Płeć				
Mężczyźni	16	74	10	586
Kobiety	13	69	18	641
Wiek				
18-24 lat	14	70	17	190
25-34	14	75	11	222
35-44	12	77	11	211
45-54	15	73	12	272
55-64	16	74	10	143
65 lat i więcej	15	59	26	189
Miejsce zamieszkania				
Wies	13	71	16	447
Miasto do 20 tys.	9	67	24	148
20-100 tys.	10	74	17	235
101-500 tys.	22	70	8	238
501 tys. i więcej mieszk.	19	76	5	159
Wykształcenie				
Podstawowe	12	65	23	323
Zasadnicze zawodowe	15	72	13	318
Średnie	13	76	11	461
Wyższe	21	71	8	123
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	15	80	5	71
Prac. umysł. niż. szczebla	12	78	10	115
Pracownicy fiz.-umysł.	16	76	7	92
Robotnicy wykwalifikowani	11	79	10	108
Robotnicy niewykwalifik.	21	70	9	46
Rolnicy	4	79	17	53
Pracujący na własny rach.	27	59	14	50
Bierni zawodowo				
Renciści	15	65	19	112
Emeryci	18	63	19	233
Uczniowie i studenci	12	73	14	118
Bezrobotni	10	74	16	162
Gospodynie domowe i inni	12	66	21	64
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	11	79	10	190
społec. właścicieli				
prywatnych i państwa	17	79	4	97
sekt. pryw. poza rolnict.	19	70	11	191
prywatnym gosp. rolnym	8	74	18	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	9	74	17	194
300-399	8	84	8	104
400-599	17	71	12	202
600-800	19	67	13	179
Powyżej 800 zł	18	72	10	158
Ocena własnych war. mater.				
Złe	12	73	16	420
Średnie	12	72	16	548
Dobre	23	68	9	258
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	7	71	22	77
Raz w tygodniu	14	73	13	648
1-2 razy w miesiącu	21	63	16	144
Kilka razy w roku	10	79	11	219
W ogóle nie uczestniczy	20	61	19	136
Poglądy polityczne				
Lewica	35	56	10	266
Centrum	11	79	10	350
Prawica	7	89	4	277
Trudno powiedzieć	8	61	31	334

Tabela 4. Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z tego, że na czele rządu stoi Leszek Miller?

	(%)			
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	16	65	19	1226
Płeć				
Mężczyźni	18	66	16	586
Kobiety	14	64	22	641
Wiek				
18-24 lat	19	57	25	190
25-34	13	66	20	222
35-44	12	71	17	211
45-54	14	72	15	272
55-64	19	63	18	143
65 lat i więcej	23	57	19	189
Miejsce zamieszkania				
Wies	18	62	20	447
Miasto do 20 tys.	12	61	27	148
20-100 tys.	15	66	19	235
101-500 tys.	18	67	15	238
501 tys. i więcej mieszk.	15	74	12	159
Wykształcenie				
Podstawowe	16	59	25	323
Zasadnicze zawodowe	18	62	20	318
Średnie	15	70	16	461
Wyższe	19	71	11	123
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	17	73	11	71
Prac.umysł.niz.szczebła	12	69	19	115
Pracownicy fiz.-umysł.	18	72	10	92
Robotnicy wykwalifikowani	13	71	16	108
Robotnicy niewykwalifik.	15	60	25	46
Rolnicy	3	73	24	53
Pracujący na własny rach.	16	73	11	50
Bierni zawodowo				
Renciści	22	58	20	112
Emeryci	24	60	16	233
Uczniowie i studenci	15	63	23	118
Bezrobotni	9	66	25	162
Gospodynie domowe i inni	21	53	26	64
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	12	73	15	190
społce właścicieli				
prywatnych i państwa	20	70	9	97
sekt. pryw. poza rolnict.	15	66	19	191
prywatnym gosp. rolnym	2	71	26	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	11	70	19	194
300-399	13	70	17	104
400-599	17	69	14	202
600-800	20	68	12	179
Powyżej 800 zł	24	61	15	158
Ocena własnych war. mater.				
Złe	11	68	21	420
Średnie	16	65	19	548
Dobre	25	60	15	258
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	13	62	25	77
Raz w tygodniu	15	67	18	648
1-2 razy w miesiącu	20	62	18	144
Kilka razy w roku	12	69	19	219
W ogóle nie uczestniczy	25	55	20	136
Poglądy polityczne				
Lewica	34	53	14	266
Centrum	15	67	17	350
Prawica	6	90	4	277
Trudno powiedzieć	11	52	36	334